

Мельник Лариса Вадимівна
*начальник служби у справах дітей Млинівської
районної державної адміністрації Рівненської області*
Коваль Світлана Любомирівна
*канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів ім. С.І. Юрія
Тернопільського національного економічного університету*

СИРІТСТВО – СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ

Українське суспільство переживає надскладні часи, що зумовлено нестабільною соціальною ситуацією, зубожінням сімей (безробіття батьків, жебрацтво, тривала відсутність, розлучення батьків, відсутність постійного житла). Крім того, загострюються морально-етичні та психологічні причини, такі як асоціальний спосіб життя батьків, різні види залежності, злочинні діяння батьків, різні форми насильства, спрямовані на дітей, раннє або позашлюбне материнство; дисфункційність сім'ї – неповна, новоутворена, багатодітна, сім'я інвалідів; нездорова емоційна атмосфера в сім'ї, конфліктність її членів. Усі ці фактори впливають на українську сім'ю і, як наслідок, спричиняють значну кількість негативних явищ, що зумовлюють виникнення біологічного та соціального сирітства.

Сирітство є соціальним явищем, що характеризує стан дитини, котра тимчасово чи постійно перебуває поза сімейним оточенням унаслідок втрати батьків, а також дитини, котра не може з певних причин чи з власних інтересів залишитися в сімейному оточенні, потребує захисту чи допомоги з боку держави [1, с. 23].

У науці виділяють два основних види сирітства: повне та соціальне. Причиною повного сирітства є смерть або загибель батьків, соціальне сирітство виникає, коли батьки не виконують своїх обов'язків (з різних причин) і такі діти-сироти є основною категорією серед дітей, котрі залишились без піклування батьків. Згідно з даними державної статистичної звітності, станом на 01.01.2018 року в Україні проживає 71566 дітей-сиріт та позбавлених, батьківського піклування (21587 дітей-сиріт та 49979 дітей, позбавлених батьківського піклування) [2].

На думку О. Терновець, соціальне сирітство є комплексним соціальним феноменом, який досліджують на міждисциплінарному рівні. Розглядаючи соціальне сирітство як соціально-педагогічну проблему, науковці трактують соціальне сирітство як стан дитинства, що характеризується тим, що діти при живих батьках, незалежно від офіційно

визнаного статусу сім'ї, живуть без необхідної батьківської опіки й виховання, без емоційної підтримки та участі з боку біологічної родини [3, с. 24].

Дослідження сирітства здійснювали Л. М. Артюшкіна, А. О. Полянничко на думку яких соціальне сирітство – це порушення прав неповнолітньої дитини шляхом ухилення або відсторонення батьків від виконання батьківських обов'язків через втрату або зниження потенціалу загальнолюдських і духовних цінностей у родині та деформацію соціальних і моральних цінностей у суспільстві. Соціальні сироти – це діти з гарантованим державою правом та найбільшою потребою мати сім'ю – батька й матір [1, с. 47].

Доля соціальних сиріт залежить від ставлення до цієї проблеми і суспільства, і держави. У кожній цивілізованій державі турбота про знедолених дітей є головною моральною нормою, однак жоден державний заклад не може замінити дитині сім'ю.

Бажання взяти на виховання дитину, народжену іншими, є ознакою нашої культури і виникає тільки у небайдужих до чужого горя, душевно щедрих і готових до самопожертви людей.

Сімейними формами виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування є усиновлення, опіка, піклування, прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу. На початку 2018 року в Україні сімейними формами виховання (опіка, піклування, прийомна сім'я, дитячий будинок сімейного типу) було охоплено 64996 дітей вказаної категорії [2]. Причому 90 % найбільш вразливої категорії дітей знайшли свої родини та виховуються у сім'ях.

Причинами соціального сирітства є зростання кількості батьків, які позбавлені батьківських прав, зростання наркоманії та алкоголізму, зубожіння населення, збільшення кількості сімей, в яких відсутні умови для нормального виховання дітей. Головною проблемою в таких випадках є соціалізація дітей, оскільки як поза сім'єю, так і в прийомній сім'ї, відсутній генетичний зв'язок між дітьми й батьками. Саме тому, держава змушена брати на себе піклування про дітей, котрі залишилися без опіки шляхом захисту їх прав, контролем за умовами їхнього утримання, соціальній адаптації та реалізації головного конституційного права дитини – виховання в сім'ї.

Україна як сучасна європейська держава, відповідно до взятих на себе зобов'язань, прагне створити сприятливе середовище, в якому забезпечувався б гідний розвиток та захист дитини, гарантувалися

виконання їх прав та свобод, дотримувались принципи законності, демократичності, рівності, соціальної справедливості з урахуванням моральних засад та традиційних цінностей українського суспільства.

Література:

1. Артюшкіна Л. М., Полянничко А. О. Сирітство в Україні як соціально педагогічна проблема (соціально-правовий аспект). Суми: Сум ДПУ, 2002. 268 с.
2. Державна доповідь про становище дітей в Україні (за підсумками 2017 року). URL: <https://dismp.gov.ua/downloads/category/dity> (дата звернення: 28.10.2019 р.).
3. Терновець О. М. Соціальне сирітство як предмет міждисциплінарного дослідження. *Вісник ЛНУ ім. Тараса Шевченка*. 2012. № 5. DOI: http://almamater.luguniv.edu.ua/magazines/visnyk/2012/Visnuk_ped_2012_5_1.pdf

Мендрунь Інеса Вікторівна

*головний державний інспектор сектору
комунікацій ГУ ДПС у Тернопільській області*

ПРОВЕДЕННЯ ПІАР-КАМПАНІЙ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

Сьогодні органи державної влади для того, щоб покращити свою діяльність та підвищити власний імідж, авторитет та довіру повинні налагодити ефективні взаємовідносини з громадськістю. Для цього варто активно використовувати у своїй діяльності засоби, прийоми, методи та процедури нової для України технології зв'язків із громадськістю, впроваджуючи сучасні комунікативні технології. Одним із методів комунікації з громадськістю є проведення піар-кампаній. Їх проведення доцільне у багатьох випадках, до прикладу, якщо вносяться зміни у чинне законодавство, впроваджується нова послуга, чи змінюється процес надання дійсної.

Базою для вивчення даного питання послужили праці таких дослідників у сфері зв'язків із громадськістю, як В. Бебик, В. Малиновський, В. Комаровський, В. Королько, Г. Почепцов, С. Рязанова, К. Свірін, І. Слісаренко та ін. Вони розглядають зв'язки з